RAZGOVOR VODILA: *Snježana Bahtijari*
FOTO: *Mara Bratoš*

ZAJEDNIČKI USMJERENI NA REZULTATE

U ZADNJEM OVOGODIŠNJEM BROJU „KOMUNIKACIJA“ OBJAVLJUJEMO VEĆ TRADICIONALNI INTERVJU S PREDSJEDNICOM NAŠE KOMPANIJE, MR. SC. GORDANOM KOVAČEVIĆ, O TRENDOVIMA, OCJENI POSLOVANJA I OČEKIVANJIMA U NAREDNOM RAZDOBLJU.

Kako komentirate gospodarske trendove u protekloj godini?

- Prošlo je nekoliko godina od kada sam prvi put za naše „Komunikacije“, u sličnoj prigodi, najavila teška vremena i zahtjevno okruženje. Od 2008. godine, kada je kriza postala problem cijelog svijeta, svaka nam je sljedeća poslovna godina bila još teža nego prethodna. Tijekom 2010. godine svjetsko gospodarstvo je nakon iznenađenja u 2009. pokazalo blagi oporavak da bi opet tijekom ove godine sve ponovno krenulo prema krajnje neizvjesnoj situaciji. Prema najnovijoj OECD-ovoj snimci svijeta, u rujnu su gotovo sve zemlje zabilježile usporavanje rasta. Najlošiji učinak ostvarila je skupina najrazvijenijih zemalja (G7), koja stvara gotovo dvije trećine svjetskog BDP-a. Njihov rujanski BDP bio je isti kao lani, što je dokaz da su ponovno u recesiji. Prema najnovijim procjenama Svjetske trgovinske organizacije u novom je usporavanju i svjetska trgovina. Ukratko, cijeli svijet je u velikom gospodarskom usporavanju. Hrvatsko gospodarstvo uz negativne utjecaje izvana, opterećeno je brojnim vlastitim problemima. U zadnje tri godine izgubljeno je oko 150.000 radnih mjesta, inozemni je dug povećan, a bruto društveni proizvod niži je za oko 11%. To je naša realnost i okruženje u kojem poslujemo.

Kakav je utjecaj krize na ICT industriju?

- Iza sebe ostavljamo još jednu tešku recesijsku godinu jer su se negativni trendovi preslikali i na ICT industriju. Posebno se to odnosi na trendove usporavanja kapitalnih investicija telekomunikacijskih operatora, manja izdvajanja država u infrastrukturne projekte na području ICT-a kao i smanjenje budžeta za ulaganja uz kontinuirani pritisak na cijene. Kao primjer utjecaja krize na brzinu razvoja mogu spomenuti da je EU još početkom 2010. u

svom strateškom dokumentu Europa 2020. navodila da ta godina označava novi početak. Inovacije i znanje, konkurentna, ali održiva ekonomija, s novim radnim mjestima, osposobljavanje pojedinaca i njihova prilagodba brzim promjenama te stvaranje kohezivnog društva, dio su strategije Europe 2020. Međutim, posljedice krize su do te mjere značajne da je Europska komisija krajem studenoga o.g. objavila da odustaje od zakonske obveze uvođenja širokopojasnog interneta kao univerzalne usluge i usluge mobilne telekomunikacije u cijeloj Europskoj uniji već je uvođenje širokopojasnog pristupa prepušteno svakoj zemlji sukladno njenim mogućnostima. Jasno je da će najrazvijenije zemlje poput Švedske, Finske, Njemačke i drugih ostvariti postavljeni cilj što će pospješiti njihov gospodarski rast, dok će krizom najugroženije zemlje u svom razvoju još više zaostajati. Zabrinjava što Hrvatska u svojoj gospodarskoj politici još uvijek nije u dovoljnoj mjeri prepoznala važnost ICT sektora i pozitivne multiplikatorske efekte koji taj sektor može osigurati za razvoj ostalih segmenata društva. Treba znati da ICT sektor u Hrvatskoj danas zapošljava preko 28.000 ljudi, a mi još uvijek nemamo sustavne politike razvoja i poticanja tog važnog gospodarskog segmenta. Usporedbe radi, najrazvijenije zemlje svijeta, da bi dodatno osnažile svoj gospodarski i društveni razvoj, značajna sredstva iz svog BDP-a ulažu u razvojno-istraživačke aktivnosti. Kina u svom kratkoročnom planu želi 2020. godine ostvariti cilj od 5 posto BDP-a kojeg će ulagati u razvojno istraživačke aktivnosti, dok su neke zemlje poput Finske, Izraela, Švedske taj cilj skoro i ostvarile. Značajan dio tih sredstava odnosi se na razvojno-istraživačke aktivnosti u ICT-u. Hrvatska izdvaja 0,7 posto svog BDP-a za razvojno-istraživačke aktivnosti uključujući i one u ICT-u što je nedostatno.

Mogu li ljudi danas bez ICT-a?

- Tehnološki razvoj brzih i ultrabrzih pristupnih mreža danas ima jednak revolucionarni učinak na nas kao što su otkriće parnog stroja ili razvoj prometnih i elektroenergetskih mreža imali na naše pretke. Suvremena ICT tehnologija otvara nove horizonte i brzo nas uvodi u komunikacijsku budućnost- umreženo društvo. Fenomen komuniciranja sa svakog mjesta i u svakom trenutku te umrežavanja svega, samo su neke od značajki budućeg umreženog društva. Osnovna ljudska potreba za komuniciranjem i njeno suvremeno utjelovljenje kroz dostup internetu do te nam je mjere postalo važno da ga izjednačavamo s našim temeljnim građanskim pravom. Današnja mlada generacija ne poznaje život prije interneta i mobilnog telefona, a svoju će punu radnu zrelost dosegnuti upravo u budućem umreženom društvu. Dio smo tehnološke revolucije u IT i telekomunikacijama koja će do 2020. godine dovesti do umrežavanja nevjerojatnih 50 milijardi različitih uređaja. Upravo objavljeni Indeks gradova umreženog društva koji se koristi kao alat za mjerenje sposobnosti gradova u korištenju ICT rješenja pokazuju značajne društvene, ekonomske i okolišne dobrobiti naročito u području zdravstva, obrazovanja, ekonomije, okoliša i učinkovitosti te interakcije građana. Najviše rangirani gradovi su Seul, Singapur i Stockholm dok su London, New York, Pariz, Los Angeles, Tokio, Šangaj i Peking među prvih deset.

Usluge konvergiraju prema digitalnom svijetu i univerzalno su dostupne na bilo kojem uređaju - tzv. pametnom telefonu (smartphone), osobnom računalu, digitalnom radiju ili televiziji visoke kakvoće (HDTV – High definition Television). Ljudi sve više koriste inovativne usluge, informacije i znanje potrebno za njihov rad i život, kroz pristup digitalnim sadržajima i aplikacijama putem interneta. Taj ogromni potencijal važan je za sva područja ljudskih djelatnosti, a ujedno određuje smjer razvoja naše industrije te njenog korištenja.

Kako ste sami naglasili korištenje ICT-a postaje točka diferencijacije i važno uporište za budući razvoj. Možete li to potkrijepiti nekim činjenicama?

- Temelj stvaranja umreženog društva su mobilnost, širokopojasni pristup i cloud computing. Ulaganje u razvoj širokopojasnog pristupa je, sudeći po brojnim studijama koje je izradila Europska komisija, investicija koja će do 2015. godine povećati BDP, otvoriti milijun novih radnih mjesta u zemljama članicama EU te dati poticaj gospodarstvu u vrijednosti preko 850 milijardi eura. Hrvatska također očekuje značajne koristi od ulaganja u širokopojasni pristup pa bi do kraja ovog desetljeća izravne koristi mogle dosegnuti 3,2 milijarde eura uz povećanje broja radnih mjesta i opsega gospodarskih aktivnosti.

Što Hrvatska mora napraviti da bismo iskoristili mogućnosti razvoja koje pruža suvremena tehnologija?

- Prije svega očekujem da kroz strategiju razvoja naše zemlje prepoznamo stratešku važnost ICT industrije i korištenje ICT proizvoda i rješenja za brži oporavak i razvoj svih drugih sektora i segmenata. Naša industrija ima značajan izvozni potencijal, ali su nam potrebne konkretne mjere za podizanje konkurentnosti same industrije i njenih zaposlenika, od rasterećenja cijene rada do povećanog ulaganja u istraživanje i razvoj te visoko obrazovanje. Hrvatskoj treba više kompanija poput naše, koja je najveći hrvatski izvoznik znanja kroz razvojno-istraživačke

i druge ekspertne aktivnosti u globalnoj organizaciji.

Također je važno da nedavno usvojena Strategija širokopojasnog pristupa već u narednoj godini doživi svoju operacionalizaciju kroz konkretne mjere i implementacijske projekte. Kao pozitivni vjetar u leđa našoj industriji svakako vidim i ukidanje posebnog poreza na mobilnu telefoniju što će, nadam se, pokrenuti novi investicijski ciklus.

Kako ocjenjujete postignuća naše kompanije u 2011. godini?

- Nema potrebe ovdje ponavljati probleme i rizike s kojima smo se suočavali u ovoj kao i u prethodne tri godine. Ukratko, 2011. je bila teža od 2010, a očekujem da će 2012. biti još teža od ove godine. Na domaćem smo tržištu osjetili negativni utjecaj krize u obimu poslovnih aktivnosti te odgodi realizacije velikih infrastrukturnih projekata. Teško je bilo i na našim tradicionalnim izvoznim tržištima poput Zajednice Neovisnih Država na kojima je došlo do konsolidacije velikih operatora i centralizacije ovlasti i odgovornosti za daljnju modernizaciju mreža što je dodatno prolongiralo donošenje strateških odluka. Bolja situacija pa i rezultati ostvareni su na tržištima susjednih zemalja. Također pozitivna je situacija na internom Ericssonovom tržištu na kojem smo tijekom 2011. godine povećali udio prodaje kroz izvoz znanja u razvojno-istraživačkim i drugim ekspertnim aktivnostima. Naravno, ta činjenica potvrđuje opravdanost naših dugogodišnjih velikih ulaganja u ljude i opremu potrebnu za takvu vrstu posla. Štoviše, svjesni smo da i dalje moramo razvijati vještine i znanja naših zaposlenika u najatraktivnijim tehnološkim područjima To je s jedne strane potrebno da bismo zadržali svoje tržišne pozicije i poslove te dobili nove, a s druge strane, da bismo bili konkurentni za rad na najsloženijim tehnološkim projektima za potrebe Ericssona i naših kupaca.

Usprkos pozitivnim postignućima, ipak treba priznati da bez obzira na povećan radni angažman tijekom ove godine nismo uspjeli zaustaviti negativne trendove u nekim pokazateljima poslovanja. Velikim naporom uspjeli smo ipak donekle amortizirati udarce iz okoline što je bilo dovoljno za nastavak stabilnog poslovanja, ali ne i za novi rast.

Kako se naša kompanija prilagođava situaciji na tržištima?

- Ovakva teška vremena traže od svih nas, a naročito od menadžera, odgovornost, disciplinu, usmjerenost na rezultate i brzu prilagodbu potrebama naših kupaca i tržišnim uvjetima koji su svakim danom sve teži. Zbog novih okolnosti i zaoštrenih uvjeta poslovanja na svim tržištima, vrlo često nije dovoljno imati kvalitetan proizvod, konkurentnu cijenu, brzu i profesionalnu implementaciju. Rizici su danas brojniji nego ikada. Neka naša tržišta pogođena su teškom ekonomskom, a neka i političkom krizom. Upravo zato, pokušavamo se najbolje što možemo prilagoditi situaciji te iskoristiti sve resurse s kojima raspolažemo kako bi posljedice bile što manje. Najvažnije je da smo i u ovim okolnostima zadržali stabilnost poslovanja te zasada i radna mjesta. Međutim, to je trenutačno stanje koje se, s obzirom na razvoj situacije na tržištu, može promijeniti. Svi toga moramo biti svjesni. Uz navedeni razvoj situacije na tržištima problem postaje odnos prihodovne i rashodovne strane naše bilance, odnosno naša profitabilnost. Svojedobno sam na pitanje jesam li zadovoljna profitabilnošću kompanije odgovorila da profit sigurno nije i ne može biti jedino mjerilo uspješnosti no svakako je jedan od važnih elemenata kvalitetnog poslovanja i garancija za budućnost. I sada bih odgovorila isto. Naša je prednost da smo dugotrajno uspješno poslovali, zadržavali značajan dio ostvarene dobiti u rezervama i na taj način ojačali financijsku stabilnost kompanije za vremena poput ovog. Međutim, to ne može biti dovoljno za nastavak stabilnog poslovanja. Prave tržišne odgovore za buduće pozicioniranje i rast tražimo kroz stalne prilagodbe, pozicioniranje u propulzivnim tehnološkim područjima, razvojno-istraživačke i druge ekspertne aktivnosti, inovativni pristup, nove modele poslovanja te optimiziranje svih naših resursa.

Koja je Vaša poruka našim zaposlenicima?

- Više nego ikada potrebno nam je zajedništvo i usmjerenost na rezultate. Očekujem odgovornost, profesionalnost i predanost zajedničkim ciljevima.

Pred nama su blagdani, zasluženi predah iskoristite za odmor i druženje s najbližima.

Vama i vašim obiteljima želim čestit Božić, puno zdravlja, zadovoljstva i sreće u novoj 2012. godini.